

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
Den Haag

Directie Azië en Oceanië

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie

BZDOC-1524472431-49

Uw Referentie

2022Z20802

Bijlage(n)

Datum 20 december 2022

Betreft Beantwoording vragen van de leden Sjoerdsma en Van der Werf (beiden D66) over het bericht dat er Chinese politiebureaus in Nederland zijn

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik, mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid, de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Sjoerdsma en Van der Werf (beiden D66) over het bericht dat er Chinese politiebureaus in Nederland zijn. Deze vragen werden ingezonden op 2 november 2022 met kenmerk 2022Z20802.

De minister van Buitenlandse Zaken,

W.B. Hoekstra

Antwoorden van de ministers van Buitenlandse Zaken en van Veiligheid en Justitie op vragen van leden Sjoerdsma en Van der Werf (beiden D66) over het bericht dat er Chinese politiebureaus in Nederland zijn.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht 'China heeft illegale politiebureaus in Nederland: aanwijzingen voor intimidatie'?¹

Onze Referentie

BZDOC-1524472431-49

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Hoe oordeelt u over dit bericht?

Antwoord

Het bericht is verontrustend. De vestiging in Nederland van dergelijke 'overzeese politie service stations' is onacceptabel. Het kabinet heeft dan ook direct stappen genomen en de stations zijn inmiddels gesloten.

Vraag 3

Hoe lang bent u al op de hoogte van deze Chinese politiebureaus op Nederlands grondgebied?

Antwoord

Het bestaan van dergelijke Chinese *overseas police service stations* werd begin september 2022 gesignaleerd. Nader onderzoek is direct ingesteld.

Vraag 4

Hoe worden deze politiebureaus gefinancierd?

Antwoord

Dat is niet bekend. Nader onderzoek naar de opzet van deze stations en de activiteiten die zij hebben uitgevoerd, loopt nog.

Vraag 5

Bent u het eens dat de aanwezigheid van deze politiebureaus een schending inhoudt van het verdrag van Wenen voor de diplomatieke relatie tussen Nederland en China? Bent u het eens dat de activiteiten en het gedrag van de vertegenwoordigers van deze bureaus ingaan tegen het Verenigde Naties (VN)-verdrag tegen foltering en het VN vluchtelingenverdrag (non-refoulement principe)?

Antwoord

Volgens het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer en het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen is het voor buitenlandse overheden slechts toegestaan in een ander land administratieve diensten en andere overheidstaken te verrichten met de expliciete goedkeuring van dat land. Het uitoefenen van overheidstaken door China op Nederlands grondgebied zonder expliciete instemming van de Nederlandse Staat is dan ook onrechtmatig.

Vooralsnog is niet vastgesteld dat deze stations betrokken waren bij operationele politietaken of intimidatie. Er is daarmee op dit moment geen reden om de activiteiten van deze stations aan te merken als in strijd met het VN-verdrag tegen foltering of het VN-vluchtelingenverdrag.

Vraag 6

Bent u het eens dat deze bureaus illegaal zijn en gesloten dienen te worden? Bent u voornemens deze bureaus zo snel mogelijk te sluiten? Zo nee, waarom niet?

¹ RTL Nieuws, 26 oktober 2022, 'China heeft illegale politiebureaus in Nederland: aanwijzingen voor intimidatie' (<https://www.rtlnieuws.nl/onderzoek/artikel/5342214/china-illegale-politeibureaus-nederland-dissidenten-onderzoek>)

Antwoord

Het uitoefenen van overheidstaken door China op Nederlands grondgebied zonder expliciete instemming van de Nederlandse Staat is zoals gezegd onrechtmatig. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft op maandag 31 oktober de Chinese ambassadeur te verstaan gegeven dat de stations onmiddellijk dienen te sluiten en hun activiteiten moeten beëindigen. Daarnaast heeft de premier dit onderwerp ter sprake gebracht in zijn gesprek met president Xi tijdens de G20-top op Bali. De Chinese ambassade heeft sindsdien bevestigd dat de stations inmiddels zijn gesloten.

Directie Azië en Oceanië

Onze Referentie

BZDOC-1524472431-49

Vraag 7

Staat u in contact met de Chinese diaspora die door deze bureaus zijn geïntimideerd? Zo ja, hoe wordt hun hulp aangeboden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ja, Buitenlandse Zaken staat in contact met (vertegenwoordigers van) de Chinese diaspora in Nederland. Daarbij komen sporadisch signalen binnen over ongewenste buitenlandse inmenging. Tot op heden is hierbij geen verband vastgesteld met deze stations. Personen in Nederland die te maken krijgen met intimidatie, manipulatie of ongewenste beïnvloeding kunnen altijd aangifte of melding doen bij de politie.

Een toelichting op het meldpunt Ongewenste Buitenlandse Inmenging is opgenomen in de Kamerbrief Aanpak Statelijke Dreigingen van 28 november 2022.

Vraag 8

Wat is het bestaande beleid voor het beschermen van de Chinese diaspora in Nederland waarvan al bekend was dat ze geïntimideerd worden door de Chinese staat?²

Antwoord

Het kabinet heeft in 2018 een landenneutrale aanpak ontwikkeld tegen ongewenste buitenlandse inmenging (OBI). Daarbij zet het in op het versterken van onze informatiepositie, onder ander door onze inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Daarnaast is de inzet gericht op versterking van de samenwerking met onze internationale partners, met name binnen Europa. De nationale aanpak bestaat uit drie sporen:
Het diplomatieke spoor: het aangaan van de dialoog met landen die zich schuldig maken aan ongewenste inmenging in Nederland en hen daar consequent op aanspreken;
Het weerbaarheidsspoor: het verhogen van de weerbaarheid van de kwetsbare groepen in Nederland, die mogelijk doelwit zijn van ongewenste buitenlandse inmenging;
Het bestuurlijke/strafrechtelijke spoor: het gecoördineerd optreden en verstoren bij actuele of dreigende incidenten, waarbij het OM en de Nationale Politie onderzoek kunnen doen en strafrechtelijke maatregelen kunnen inzetten. Er vindt een constante toets plaats of deze aanpak volstaat en of zich nieuwe dreigingen op dit gebied aandienen. Het probleem van buitenlandse inmenging beperkt zich echter niet tot Nederland. Het kabinet zal dan ook in EU-verband oproepen tot een *review* van deze problematiek en betere informatiedeling en samenwerking om te komen tot een effectiever beleid.

Vraag 9

Is de Chinese ambassadeur in Nederland reeds gevraagd om tekst en uitleg? Zo ja, wat is de verklaring van China voor deze illegale activiteiten op Nederlands grondgebied?

² Nieuwsuur, 14 augustus 2019, 'Oeigoeren in Nederland klagen de Chinese overheid aan' (<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2297578-oeigoeren-in-nederland-klagen-de-chinese-overheid-aan>)

Antwoord

De Chinese ambassadeur is op 31 oktober aangesproken op deze kwestie en gesommeerd de stations onmiddellijk te doen sluiten en hun werkzaamheden te beëindigen. Daarbij is hem eveneens gevraagd om tekst en uitleg. De stations zouden zonder bemoeienis van de ambassade zijn opgezet door lokale Chinese autoriteiten om diensten te verlenen voor de migrantengemeenschappen vanuit de betreffende herkomstgebieden. Het zou gaan om inspanningen op vrijwillige basis om administratieve handelingen te verrichten, zoals de verlenging van rijbewijzen, zo lang reizen naar China door de covid-pandemie moeilijk is.

Directie Azië en Oceanië

Onze Referentie

BZDOC-1524472431-49

Vraag 10

Bent u reeds in contact getreden met Europese en internationale partners om hen te attenderen van dit internationale politienetwerk van China? Zijn er andere landen met vergelijkbare situaties? Zo ja, bent u bereid dit te doen?

Antwoord

De Spaanse NGO *Safeguard Defenders* berichtte begin september in een rapport over een groeiend transnationaal netwerk van een dertigtal Chinese overzeese politie service stations.³ In een vervolgrapport geeft de NGO aan dat het om ten minste 102 stations in 53 landen gaat.⁴ In dit rapport worden geen nieuwe stations in Nederland genoemd. Het kabinet staat in nauw contact met collega's in de EU en daarbuiten die ook met dit vraagstuk te maken hebben.

Vraag 11

Bent u bereid het onderzoek naar de bureaus zo spoedig mogelijk na afronding aan de Kamer te sturen? Zo ja, wanneer denkt u dit af te ronden?

Antwoord

Wanneer het onderzoek is afgerond zal de Kamer hierover (indien noodzakelijk vertrouwelijk) worden geïnformeerd.

Vraag 12

Wilt u deze vragen met spoed en afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord

Gezien de afstemming met de betrokken departementen was het niet mogelijk om deze vragen eerder te beantwoorden.

³ Safeguard Defenders, '110 Overseas: Chinese Transnational Policing Gone Wild' <https://safeguarddefenders.com/sites/default/files/pdf/110%20Overseas%20%284%29.pdf>

⁴ Safeguard Defenders 'Patrol and Persuade - A follow up on 110 Overseas investigation' <https://safeguarddefenders.com/en/blog/patrol-and-persuade-follow-110-overseas-investigation>